

opusdei.org

Posledné hodiny Zakladateľa Opus Dei: príbeh

Historik José Luis González
Gullón opisuje niektoré
neuvverejnené detaily z 26. júna
1975, zo dňa, kedy umrel sv.
Josemaría

26.06.2025

Deň úmrtia zakladateľa Opus Dei

V posledných rokoch svojho života
slúžil Josemaría Escrivá svätú omšu

napoludnie. Nebolo to však tak 26. júna 1975. Slávenie omše si posunul na skoršiu hodinu, pretože mal naplánované ísť zo svojho domu — Villa Tevere, hlavného sídla Diela — do Villa delle Rose v Castel Gandolfo južne od Ríma, kde sa nachádzala rezidencia Rímskeho kolégia svätej Márie. V tomto dome duchovné dcéry zakladateľa dostávali filozofickú, teologickú a duchovnú formáciu podľa ducha Opus Dei. Chcel sa s nimi a so ženami, ktoré sa starali o domácnosť, rozlúčiť pred letnými prázdninami.

Toho štvrtkového rána sa zakladateľ po zobudení chvíľu venoval meditácii. Krátko pred 8:00 slúžil votívnu omšu k Panne Márii v oratóriu Najsvätejšej Trojice, kde zvyčajne slúžil omšu a modlieval sa večer. Pomáhal mu don Javier Echevarría, ktorý popri práci ako podtajomník generálnej rady sv.

Rafaela bol aj jeho osobným tajomníkom.

Potom raňajkoval s donom Álvaroom del Portillo, generálnym tajomníkom Diela, a s donom Javierom. O 9:30 sa všetci traja presunuli do garáže. Auto mal šoférovať Javier Cotelo, architekt. Don Javier niesol v rukách brúsenú krištáľovú figúrku a balíček cukríkov — darčeky zakladateľa pre ženy vo Villa delle Rose.

Počas cesty sa modlili radostný ruženec. Keď ho dokončili, boli už na Raccordo Anulare — obchvate, ktorý obkolesuje Rím, smerom na juh. Aby rozhovor nebol monotónny, Javier Cotelo spomenul, že deň predtým navštívil Cavabiancu, sídlo Rímskeho kolégia Svätého Kríža, kde študovali numerári z celého sveta. Práve sa tam dokončovalo oratórium Panny Márie Anjelskej, ktoré malo pojať všetkých študentov. Cotelo dozeral na prácu maliarov, ktorí ho zdobili.

Neskôr spomínal aj niektorých členov svojej rodiny.

Krátko pred opustením obchvatu sa dostali do dopravnej zápchy pre prácu na ceste. Po jej prekonaní pokračovali po Via Appia Nuova, ktorá viedla ku Castel Gandolfo. Počasie bolo hmlisté a slnko pálilo. Od začiatku mali klimatizáciu nastavenú na minimum.

Do Villa delle Rose dorazili o 10:25. Pri garážovej bráne ho privítali dve jeho duchovné dcéry. Zakladateľ ich pozdravil a spolu s donom Álvaroom a donom Javierom sa odobral do domáceho oratória. Zostal chvíľu pokľaknutý. Keď sa chcel postaviť a urobiť poklonu, požiadal dona Javiera o pomoc, aby sa mohol oňho oprieť, pretože už niekoľko mesiacov nebol zdravotne v poriadku. Po odchode z oratória pobozkal drevený kríž na stene. Prítomné ženy mu povedali, že sú tam ženy zo všetkých

piatich kontinentov, vrátane numerárik auxiliariek z Kene a prvej z Filipín.

Beseda so svojimi dcérami

Keď vstúpil do salónika — nazývaného „salónik vejárikov“ podľa výzdoby —, sadol si na stoličku a kreslo pripravené pre neho prenechal donovi Álvarovi. Jeho duchovné dcéry ho s radosťou privítali a zakladateľ s humorom poznamenal: „Aké pekné hlasy máte.“ Na úvod povedal, že pred cestou do Španielska na leto ich chcel ešte vidieť: „Dcéry, veľmi som túžil prísť. Tieto posledné hodiny pobytu v Ríme venujem už len vám.“

Potom pripomenul, že deň predtým si pripomínali výročie vysviacky prvých troch kňazov Diela a prosil o modlitby za tých, ktorí mali byť vysvätení tento rok: „Zdá sa, že ich je veľa — a vzhľadom na to, ako sa veci

dnes majú — je to niečo
neuveriteľné. A predsa ich je veľmi
málo: hneď sa rozptýlia. Ako vám
vždy hovorím, túto Božiu vodu,
ktorou je kňazstvo, zem Diela hneď
nasaje.“ A dodal: „Vy máte kňazskú
dušu, ako vám vždy hovorím, keď
sem prídem; vaši laickí bratia majú
kňazskú dušu. Môžete a máte
pomáhať touto svojou kňazskou
dušou, s Božou milosťou a s naším
ministeriálnym kňazstvom. A tak
spolu urobíme nádhernú prácu.“

Ženy z rôznych krajín — Rakúska,
Mexika, Čile, Japonska, Kene — začali
hovoriť o svojich rodinách a
aktivitách v centrách Diela. Keď
jedna Čilanka spomenula úspešnú
katechézu, zakladateľ doplnil, že
plody tejto činnosti pochádzajú „z
Pánovho utrpenia, z jeho bolesti; z
námah a bolestí znášaných s veľkou
láskou Pannou Máriou; z modlitieb
všetkých vašich bratov; zo svätosti
Cirkvi“.

V jednom momente sa otec zadíval na svoje dcéry a zdôraznil význam Rímskeho kolégia, ktoré im umožňuje mať univerzálne srdce: „Predstavujem si, že dobre využívate čas. Že si aj trochu oddýchnete, nie? Robíte nejaký šport a nejaký výlet. A predovšetkým dobre plníte normy a všetko využívate na rozhovor s Bohom, s jeho svätou Matkou — našou Matkou —, so svätým Jozefom — naším otcom a pánom — a s našimi anjelmi strážnymi. A tiež na pomoc tejto svätej Cirkvi — našej Matke —, ktorá tak veľmi trpí v dnešnom svete. Musíme veľmi milovať Cirkev a pápeža, nech je ktokoľvek. Proste Pána, aby naše služby boli účinné pre Cirkev a pre Svätého Otca.“

Potešil ho príbeh Japonky, ktorá bola vďačná za možnosť hlbšie sa venovať liturgii a učiť sa liturgické spevy. Spomenul členov Diela, ktorí mali začať školu v Nagasaki, a vyzval ju,

aby sa naďalej modlila za svoju vlasť: „Lebo je to veľký národ, aby spoznali Ježiša Krista a milovali ho.“ K jednej Keňanke povedal: „Budete robiť veľa apoštolátu po celej Afrike, ba aj v Európe. Len do toho, len do toho. Vždy vám hovorím to isté: čaká vás veľa práce.“ V tom momente, pobavene, aby rozhovor oživil, poznamenal: „Ste akési vážne.“ A jedna z prítomných rozpovedala vtip, ktorý všetkých rozosmial.

Od začiatku stretnutia uplynulo 15 minút. Ďalšia žena začala hovoriť anekdotu, ale musela sa odmlčať: zakladateľovi prišlo zle, cítil nevoľnosť a napínavosť. Naznačil, aby všetci odišli. Don Álvaro — azda aby odláhlčil situáciu — poznamenal, že je veľké teplo. Niekoľko prítomných mu podalo uteráky. Don Javier zháňal liek, ktorý nemali, tak išli do lekárne. Medzitým zakladateľ, ktorý sa trochu zotavil, povedal, nech sa neboja, že sa mu to nikdy predtým

nestalo a že to zrejme bolo z horúčavy. Po chvíli zišiel na prvé poschodie domu.

Zastal sa v jednej miestnosti a prešiel do izby určeného pre kňaza, ktorý sa staral o formáciu. Tam mu podali liek a pohár vody. Ospravedlnil sa za spôsobené nepríjemnosti a ľutoval, že tento rok bol vo Villa delle Rose len málo. Po poklone pred svätostánkom sa presunul do garáže, kde ho už čakal Javier Cotelo. Nasadil si slnečné okuliare. Don Javier medzitým uložil do auta lavór a uterák, ktoré dostali pre prípad núdze. Bolo 11:15.

Úmrtie

Keď naštartovali, rozsvietilo sa kontrolné svetlo rezervy paliva. Napriek tomu Javier Cotelo odhadol, že paliva majú dosť. Don Álvaro požiadal, aby sa vrátili najkratšou

cestou. Javier sa rozhodol pre tú istú trasu ako ráno.

Počas jazdy veľa nerozprávali. Cotelo šoféroval rýchlo, ale pokojne. Občas pozrel do spätného zrkadla na tvár zakladateľa: „Bol trochu bledý, unavený, akoby túžil po väčšom prívane vzduchu.“ Aj keď sa rozhovorom snažili odpútať jeho pozornosť, „jeho výraz zostával veľmi unavený“.

Do garáže Villa Tevere dorazili o 11:55. Zakladateľ si vymenil okuliare a z auta vystúpil pomerne svižne. Schody však vychádzal veľmi pomaly, zastavujúc sa na každom stupni. Don Javier zo suterénu zavolał dona Josého Luisa Soriu, kňaza a lekára. Zakladateľ a don Javier vstúpili do pracovne, zatiaľ čo don Álvaro vonku vysvetľoval doktorovi, čo sa stalo.

Vtom sa ozval silný rachot a don Javier zvolal: zakladateľ spadol na

zem, udrel si hlavu a bol v bezvedomí. Okamžite ho posadili, opretého o stenu. Podľa dona Javiera: „Po niekoľkých minútach — ešte sa zdalo, že dýcha — sme ho položili celkom, s hlavou na zložený uterák,“ a don Álvaro začal s umelým dýchaním a masážou srdca. Potom mu podložili hlavu vankúšom. Don Javier priložil kyslíkovú masku a lekár podal injekciu Coraminy. Don Álvaro udelil sviatosť zmierenia.

Všetko sa udialo tak rýchlo, že nikoho nenapadlo zavolať sanitku: mali lekára a použili primerané prostriedky. No teraz videli, že telo nereaguje. O 12:35 privolali ďalších dvoch mužov z Rady — Fernanda Valenciana a Daniela Cummingsa — aby sa striedali pri umelom dýchaní. Don Álvaro zavolať Carmen Ramosovej, aby zhromaždila ženy z domu na modlitbu v oratóriu za veľmi naliehavý úmysel. Potom don

Álvaro priniesol oleje a udelil zakladateľovi pomazanie chorých.

O 13:05 prišli doktor Juan Manuel Verdaguer a Umberto Farri s EKG prístrojom. Výsledok bol negatívny. Don Javier si zaznačil, že José Luis Soria „skúsil podať ďalšiu Coraminu, ale netrafil žilu, tak ju pichol do svalu. Potom pridal injekciu adrenalínu do srdca a následne ďalšiu. Podľa jeho slov nebolo cítiť pulz, zreničky nereagovali na svetlo a srdce nebilo.“ Potom zavrel zakladateľovi oči, ktoré mal pootvorené. Komentoval, že „jediný pulz, ktorý bol ešte cítiť, bol zo srdcovej masáže, aj to nie vždy“. A dodal, že ak sa nestane zázrak, otec zomrel, pretože nemal žiadny reflex.

Zvyšok členov Rady bol upovedomený a don Álvaro predniesol nahlas rezponzórium. Potom zakladateľovi dali dole kyslíkovú masku. Don Álvaro zavolať

Carmen Ramosovej a oznámil ženám Diela smutnú správu. Bolo 13:30.

Del Portillo, Echevarría a Soria pripravili telo na pohreb. S pomocou ďalších členov Rady ho preniesli do oratória Santa Maria della Pace, aby tam prebdeli pri jeho tele a pripravili pohreb a pohrebné obrady.

Dedičstvo svätého Josemaríu

Keď mal Josemaría Escrivá iba 26 rokov, prijal od Boha poslanie hlásať, že všetci v Cirkvi sú povolaní k svätosti, k zjednoteniu s Ježišom Kristom. Tento duch sa snažil žiť osobne; vyhľadával mužov a ženy, ktorí sa cítili povolaní ho žiť tam, kde sa nachádzali a pracovali; a dal život inštitúcii — Opus Dei — ktorá rozšírila toto posolstvo do celého sveta.

V posledných rokoch svojho života svätý Josemaría opakovane

zdôrazňoval, že keď zomrie, jeho deti sa nemôžu pomýliť v ceste, ktorou majú ísť, lebo duch Diela je „vytesaný“. Po jeho smrti pochopili zmysel týchto slov. Duch Diela bol vytesaný v živote zakladateľa. Jeho každodenný príklad života odovzdaného Bohu inšpiroval členov Diela, spolupracovníkov a priateľov k túžbe po svätosti.

Zakladateľ tento duch tiež šíril svojím učením. Keď hovoril, uchvacoval poslucháčov a pozeral každému do očí. Cítil potrebu zdieľať posolstvo, ktoré prijal od Boha. Robil to v kázňach aj v rodinných rozhovoroch, osobne i pred veľkým publikom.

Medzi jeho učeniami odovzdal ducha Opus Dei aj písomne. Kniha *Cesta*, s miliónmi výtlačkov v mnohých jazykoch, priviedla mnohých k osobnému vzťahu s Ježišom Kristom. Napísal 6 inštrukcií a 42 dlhých listov, ktoré vysvetľujú ducha Diela

jeho synom a dcéram. Okrem toho písal množstvo listov priateľom a známym, v ktorých sa odzrkadľovala vášeň Božieho muža.

Svätý Josemaría celý svoj život — od 2. októbra 1928 — zasvätil vernej realizácii Diela podľa svetla prijatého od Boha. Vo veku 73 rokov odovzdal štafetu ďalšej generácii.

José Luis González Gullón

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sk-sk/article/posledne-hodiny-
zakladatela-opus-dei-pribeh/](https://opusdei.org/sk-sk/article/posledne-hodiny-zakladatela-opus-dei-pribeh/)
(30.03.2026)